

Sygn. akt VIII GC 2650/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Marczevska-Bałdyga

Protokolant stażysta Agnieszka Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2020 r.

w B. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w likwidacji w B.

przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 37 212,91 zł (trzydzieści siedem tysięcy dwieście dwanaście złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy)

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

a) 8 728,47 zł od dnia 4 marca 2017 roku do dnia zapłaty,

b) 28484,44 zł od dnia 1 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7278 zł (siedem tysięcy dwieście siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Marczevska-Bałdyga

Sygn. akt VIII GC 2650/19

UZASADNIENIE

Powód - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w likwidacji z siedzibą w B., wniósł pozew przeciwko (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. o zapłatę kwoty 37 212, 91 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 8 728, 47 zł od dnia 4 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 28 484, 44 zł od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty. Powód żądał również zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że w dniu 13 marca 2015 r. strony zawarły w trybie ustawy o zamówieniach publicznych umowę numer (...), obejmującą ochronę fizyczną obiektów. Przedmiotem umowy było świadczenie usług bezpośredniej i stałej ochrony fizycznej obiektów pozwanej położonych w B. przy ulicach (...). Powód wystawiał faktury VAT za świadczone usługi odrębnie dla każdej z w/w lokalizacji. Wynagrodzenie płatne było przelewem, w terminie 30 dni od daty dostarczenia faktury pozwanemu. W dniu 6 grudnia 2016 r. strony podpisały aneks, którym zmieniona została cena jednostkowa za roboczogodzinę usługi powoda z kwoty 5,70 zł netto do kwoty 7, 92 zł netto. Powód zgodnie z umową wystawił pozwanemu faktury VAT za usługi świadczone w styczniu i lutym 2017 r. Pomimo upływu

wskazanego w nich terminu płatności pozwany nie uregulował zobowiązania. Wezwanie do zapłaty z dnia 8 maja 2017 r. okazało się bezskuteczne. Do chwili wniesienia pozwu świadczenie nie zostało spełnione przez pozwanego.

Nakazem zapłaty z dnia 20 grudnia 2017 roku wydanym w postępowaniu upominawczym, w sprawie pod sygnaturą VIII GNC 6109/17 referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu i rozstrzygnął o kosztach procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, iż wierzytelność przysługująca powodowi wobec pozwanego a wynikająca z faktur VAT o numerach (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 8 728, 47 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 13 092, 71 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 7 793, 28 zł i (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 7 598, 45 zł uległa zaspokojeniu w drodze dokonanego potrącenia z wierzytelnościami na łączną kwotę 37 212, 91 zł, przysługującymi pozwanemu wobec powoda, w związku z umową cesji zawartą przez pozwanego w dniu 7 kwietnia 2017 r. z Miastem B.. Pozwany wyjaśniał, że faktury wymienione w załączniku do umowy cesji, zostały wystawione przez Miasto B. w oparciu o (...) umowy numer (...) z dnia 19 grudnia 2012 r. oraz (...) umowy numer (...) z dnia 13 marca 2015 r., stosownie do których powód był zobowiązany do zapłaty należności za korzystanie z energii elektrycznej oraz ciepłej i zimnej wody. Pozwany wskazał również, że zgodnie z o (...) umowy numer (...) z dnia 19 grudnia 2012 r. oraz (...) umowy numer (...) z dnia 13 marca 2015 r. powód zobowiązany był także do pokrycia ewentualnych strat powstałych w związku z nienależytym wykonaniem usługi ochrony. Obowiązany był ponieść odpowiedzialność odszkodowawczą w chronionym mieniu, w tym za jego utratę lub uszkodzenie. Miasto B., z uwagi na włamania i dewastację kilku z chronionych przez powoda mieszkań, obciążyło go karą z tego tytułu, wystawiając noty obciążeniowe i fakturę na łączną kwotę 8 479, 77 zł. Pozwany wyjaśnił również, iż od powyższych należności obliczone zostały odsetki w kwocie łącznej 4 692, 96 zł.

W piśmie procesowym z dnia 4 maja 2018 r. powód podtrzymał swe stanowisko, wskazując, że zarzut umorzenia wierzytelności powoda wobec pozwanego, z uwagi na wzajemne potrącenie, jest bezzasadny, albowiem cesja wierzytelności z dnia 7 kwietnia 2017 r. dotyczyła należności z tytułu zużycia mediów przysługujących Miastu B. od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B., a więc innego podmiotu niż powód. Powód podkreślił również, że pismo z prośbą o potrącenie wierzytelności powoda z tytułu zużycia energii elektrycznej nie ma adresata ani daty, zaś jego wystawcą jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B., a nie powód. Powód wyjaśnił także, iż umowy numer (...) z dnia 19 grudnia 2012 r. oraz numer (...) z dnia 13 marca 2015 r. zostały zawarte z pozwanym, a nie Miastem B., wobec czego to pozwanemu przysługują wierzytelności z tytułu zużycia mediów. Powód zaprzeczył przy tym, aby kiedykolwiek otrzymał faktury VAT obejmujące wskazane należności. W przypadku zaś wierzytelności wynikających z obowiązku pokrycia przez powoda ewentualnych szkód w chronionym mieniu nie została przez pozwanego zachowana procedura określona w umowach a dotycząca sposobu ustalania wysokości odszkodowania. Pozwany nie sporządził bowiem protokołu po szkodzie z udziałem przedstawiciela powoda, zaś powód zawsze kwestionował wysokość szkody wskazaną przez pozwanego jako rażąco zawyżoną. Jednocześnie ewentualna wierzytelność z tego tytułu przysługiwała pozwanemu, a nie Miastu B..

Pozwany, w piśmie procesowym z dnia 11 czerwca 2018 r., wyjaśnił, że od stycznia 2014 r. faktury obciążające powoda w związku z zużyciem energii elektrycznej, wody i opłatą za odbiór ścieków wystawiało Miasto B.. Zgodnie z umową cesji z dnia 23 grudnia 2013 r. nabyło ono bowiem od pozwanego wszelkie uprawnienia i wierzytelności wobec osób, które używają nieruchomości Miasta B. m. in. z tytułu innych umów za okres od dnia 1 stycznia 2014 r. Wskazana umowa cesji stanowiła zatem legitymację Miasta B. do zawarcia z pozwanym umowy cesji z dnia 7 kwietnia 2017 r. Ponadto pismem z dnia 7 kwietnia 2017 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o kompensacie przysługujących mu wierzytelności. Pozwany podtrzymał nadto swe twierdzenia co do doręczenia powodowi spornych faktur oraz informowania go o szkodach zaistniałych w dozorowanych lokalach i ich wysokości.

W wyroku z 19 września 2018 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 37 212,91 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania. Powodem oddalenia powództwa było przyjęcie, iż nie doszło do przeniesienia na pozwanego

wierzytelności wobec powodowej spółki, albowiem w umowie pomiędzy Miastem B. a pozwanym, podano, że przedmiotem przelewu są wierzytelności wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B., nie zaś wobec (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Z uwagi na to, że w/w spółki są dwoma odrębnymi podmiotami, a nie wykazano, że strony w/w umowy zamierzały przenieść w rzeczywistości wierzytelności wobec (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, sąd nie uwzględnił zarzutu potrącenia i uwzględnił powództwo w całości.

Wyrokiem z dnia 10 września 2019 r., Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, VIII Wydział Gospodarczy, na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy zaniechał zbadania merytorycznego zarzutu pozwanego o nieistnieniu wierzytelności powoda dochodzonych pozwem, w kontekście dokonanego przez pozwanego potrącenia, a przede wszystkim pozostawił poza oceną okoliczności faktyczne dotyczące umowy cesji wierzytelności z 7 kwietnia 2017 roku, zawartej pomiędzy pozwanym a Miastem B.. Sąd Okręgowy podkreślił, iż w umowach należy badać przede wszystkim zamiar stron i cel umowy, a dopiero w dalszej kolejności jej literalne brzmienie. Przesądając, że do przeniesienia wierzytelności nie doszło, Sąd Rejonowy nie zbadał zarzutów powoda co do zasadności wierzytelności zgłoszonych przez pozwanego do potrącenia. Ponownie badając sprawę Sąd Rejonowy miał przeprowadzić dowód z dokumentacji księgowej powodowej spółki, z dokumentów w aktach sprawy toczącej się z powództwa Miasta B. przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz z dokumentu z 19 listopada 2018 roku, stanowiącego załącznik do apelacji.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony zawarły w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych pisemną umowę numer (...), z dnia 19 grudnia 2012 r, obejmującą ochronę fizyczną obiektów. Przedmiotem w/w umowy było świadczenie przez powoda, jako wykonawcę usług, bezpośredniej, stałej ochrony fizycznej obiektów położonych w B. przy ulicach (...) numer (...), (...), (...) i (...) w okresie od 31 grudnia 2012 r. do 31 stycznia 2015 r.

Dowód: odpis umowy numer (...) – k.49-51

Dnia 23 grudnia 2013 r. doszło do zawarcia, pomiędzy Miastem B. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, porozumienia, dotyczącego rozwiązania umów i cesji praw. W oparciu o to porozumienie, z dniem 31 grudnia 2013 r. uległy rozwiązaniu łączące te podmioty umowy o zarządzanie z dnia 6 marca 1995 r. z późniejszymi zmianami i z dnia 26 października 2007 r. z późniejszymi zmianami. Stosownie do treści tego porozumienia, pozwany przeniósł na Miasto B. wszelkie swe uprawnienia i przysłe wierzytelności wobec osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych używających nieruchomości Miasta B. a wynikające z umów najmu, dzierżawy, użyczenia lub innej umowy upoważniającej do używania nieruchomości lub jej części w okresie od 1 stycznia 2014 r., w tym wierzytelności z tytułu czynszów i opłat eksploatacyjnych za używanie lokali, terenów i garaży po 1 stycznia 2014 r.

Dowód: odpis porozumienia z dnia 23 grudnia 2013 r. – k. 161

13 marca 2015 r. strony zawarły, w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, pisemną umowę numer (...) obejmującą ochronę fizyczną obiektów. Jej przedmiotem było świadczenie przez powoda jako wykonawcę usług bezpośredniej, stałej ochrony fizycznej obiektów położonych w B. przy ulicach (...) w okresie od 13 marca 2015 r. do 13 marca 2017 r. Za świadczone usługi pozwany jako zamawiający zobowiązany był zapłacić powodowi wynagrodzenie ustalone na podstawie faktycznego czasu wykonywania usług i stawki roboczogodzin w wysokości 5,70 zł netto za roboczogodzinę powiększonej o VAT w wysokości 23 %.

Wynagrodzenie za wykonane usługi, płatne miało być przelewem, w terminie 30 dni, od daty dostarczenia faktury pozwanemu. Powód wystawiał faktury VAT odrębnie dla każdej z w/w lokalizacji, na koniec każdego miesiąca, po wykonaniu usługi.

Dowód: odpis umowy numer (...) – k.7-9

W dniu 6 grudnia 2016 r., strony, na wniosek powoda, podpisały aneks, którym zmieniono cenę jednostkową za roboczogodzinę usługi powoda, z kwoty 5, 70 zł netto powiększonej o VAT do kwoty 7, 92 zł netto powiększonej o VAT.

Dowód: odpis aneksu nr (...) – k. 10, odpis wniosku o podwyższenie wynagrodzenia – k. 11

Powód wystawił pozwanemu faktury VAT za usługi ochrony świadczone w styczniu 2017 r. w B. przy ulicy (...), a w lutym 2017 r. – przy ulicach (...). Łącznie była to kwota 37 212, 91 zł. Pomimo upływu wskazanego w nich terminu płatności pozwany nie uregulował zobowiązania.

Dowód: odpisy faktur – k. 12-15

Pismem z dnia 8 maja 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty powyższej kwoty. Pozwany nie zastosował się jednak do wezwania.

Dowód: odpis wezwania do zapłaty z dowodem nadania – k. 16-17

W dniu 7 kwietnia 2017 r. pozwany zawarł z Miastem B. umowę cesji wierzytelności przysługujących miastu, której przedmiotem były wymagalne wierzytelności z tytułu zużycia mediów w kwocie 37 212, 91 zł w stosunku do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B., która w Krajowym Rejestrze Sądowym jest wpisana pod numerem (...).

Do powyższej umowy dołączono oświadczenie stron zawarte w dniu 19 listopada 2018 r. zgodnie z którym Cedent oświadczył, że wymagalne wierzytelności z tytułu zużycia mediów w kwocie 37 212,91 zł, o których mowa w (...) umowy cesji wierzytelności zawartej w dniu 7 kwietnia 2017 r. przysługują mu w stosunku do (...) spółka z o.o. spółka komandytowa, a nie jak omyłkowo wskazano w umowie w stosunku do (...) Sp. z o.o.

Dowód: odpis umowy cesji wierzytelności z załącznikiem – k. 45-46, odpis z rejestru przedsiębiorców - k. 31-33, oświadczenie – k. 240.

Pismem z dnia 7 kwietnia 2017 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o dokonaniu kompensaty wierzytelności nabytych od Miasta B. w oparciu o umowę cesji z dnia 7 kwietnia 2017 r. z wierzytelnościami przysługującymi powodowi wobec pozwanego na łączną kwotę 37 212, 91 zł, a wynikającą z faktur VAT o numerach (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 8 728, 47 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 13 092, 71 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 7 793, 28 zł i (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 7 598, 45 zł.

Dowód: odpis oświadczenia o potrąceniu z załącznikiem – k. 47-48

Miasto B., w okresie od listopada 2014 r. do maja 2016 r. wystawiło w stosunku do powoda faktury VAT obejmujące kwotę 24 040, 18 zł za korzystanie z energii elektrycznej oraz ciepłej i zimnej wody, a także odbiór ścieków. Faktury te nie zostały doręczone powodowi i nie zostały przez niego zaksięgowane.

Dowód: odpisy faktur – k. 56-79, ewidencja VAT, dokumentacja księgowo-finansowa powoda – k. 245 - 713, płyta CD przedłożona przez pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 27 lutego 2020 r. – k. 723a

Kilka chronionych przez powodową spółkę mieszkań, uległo dewastacji. Miasto B. obciążyło powoda karą z tego tytułu, wystawiając noty obciążeniowe i fakturę na łączną kwotę 8 479,77 zł. Przed wystawieniem faktur pracownik pozwanego, w obecności jednego z pracowników powoda, sporządzał notatki służbowe, na okoliczność zaistniałych zniszczeń, a następnie protokoły zdawczo- odbiorcze z opisem stanu technicznego lokalu po remoncie. Sporządzana była także wycena szkody z kosztorysem inwestorskim, a pozwany informacje te przekazywał powodowi. Powód co najmniej dwukrotnie zakwestionował wysokość oszacowanej w ten sposób szkody.

Dowód: odpisy not obciążeniowych – k. 81, 90, 96, 102, 111, 118, 124, odpisy notatek służbowych, protokołów zdawczo – odbiorczych, wyceny szkody z kosztorysem inwestorskim – k. 82-89, 91-95, 97-99, 103-107, 110, 112-117, 119-123, 125-131, zeznania świadka Z. P. – k. 179, protokół elektroniczny, zeznania świadka T. K. – k. 189v

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. złożyła pisemną prośbę o potrącenie wierzytelności z tytułu dostawy energii elektrycznej z bieżącej faktury. W piśmie tym brak jednak adresata i daty, zaś w imieniu jego wystawcy podpis złożył K. W. jako prezes. Wskazana jako wystawca pisma spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie istnieje od około 10 lat.

Dowód: odpis pisma – k. 80, zeznania świadka K. W. – k. 152, protokół elektroniczny

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w likwidacji w B. jest wpisany w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...). Wspólnikiem powoda – komplementariuszem jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B.. K. W. jest wspólnikiem powoda – komandytariuszem.

Dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców - k. 28-30

Miasto B., w dniu 10 listopada 2015 roku wystąpiło z pozwem przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa o zapłatę kwoty 5461,95 zł. Należność ta dotyczyła zapłaty za korzystanie przez pracowników w/ w spółki z energii elektrycznej, w pomieszczeniach w nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), za okres od marca 2014 roku do lipca 2014 roku.

Sprawie nadano sygnaturę VIII GNc 5945/15. W dniu 16 grudnia 2015 roku wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Nakaz zapłaty uprawomocnił się z dniem 5 stycznia 2016 roku.

Dowód: dokumenty zgromadzone w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Bydgoszczy pod sygnaturą VIII GNc 5945/15 na kartach: 2-4, 9-17, 23

Sąd zważył, co następuje:

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie sąd oparł się na wyżej wymienionych dowodach z dokumentów prywatnych, których prawdziwość, autentyczność i moc dowodowa nie budziły jego wątpliwości oraz na podstawie uzupełniających je zeznań świadków Z. P., T. K., K. W. i H. W., a także na dokumentach z akt sprawy tutejszego sądu, pod sygnaturą VIII GNc 5945/15

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, iż powód jako wykonawca w oparciu o zawarte z pozwanym jako zlecającym umowy z dnia 19 grudnia 2012 r. i z dnia 13 marca 2015 r. świadczył usługi bezpośredniej, stałej ochrony fizycznej obiektów położonych w B. w ustalonym czasie i miejscu. Za usługi te pozwany zobowiązany był do zapłaty określonego w tych umowach wynagrodzenia.

Strony były zgodne również co do tego, że pozwany, mimo upływu terminu płatności, nie dokonał zapłaty (w formie przelewu lub gotówkowej), za usługi ochrony świadczone przez powoda w styczniu 2017 r. w B. przy ulicy (...), a w lutym 2017 r. – przy ulicach (...) w łącznej kwocie 37 212, 91 zł.

Przystępując do oceny legitymacji procesowej stron, przypomnieć należy, że co do zasady aby ochrona prawna mogła być przez sąd udzielona obie strony procesu muszą pozostawać do przedmiotu sporu w określonym przez prawo materialne stosunku. Tak więc, w każdej sprawie cywilnej, zanim sąd w ogóle przystąpi do oceny zgłoszonego roszczenia, musi z urzędu uprzednio zbadać kwestię posiadania przez obie strony legitymacji procesowej. Nie budzi wątpliwości, że tylko ze stosunku prawnego określonego przez prawo materialne płynie uprawnienie określonego podmiotu do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu konkretnemu podmiotowi. To szczególne uprawnienie konkretnego podmiotu, oceniane z punktu widzenia prawa materialnego, określane jest właśnie legitymacją procesową. Jeżeli zostanie wykazane, że strony są związane prawnomaterialnie z przedmiotem procesu, którym jest roszczenie procesowe to wówczas zostanie wykazana legitymacja procesowa strony powodowej (czynna)

i pozwanej (bierna). Tak więc z żądaniem ochrony prawnej może wystąpić jedynie osoba do tego uprawniona. Tym uprawnieniem jest więc legitymacja procesowa czynna, przy czym w przeciwieństwie do zdolności sądowej nie stanowi jakiejś ogólnej kwalifikacji podmiotu, która jest cechą trwałą i musi podlegać jednolitej ocenie w każdym procesie. A zatem legitymacja procesowa jest to szczególne uprawnienie do prowadzenia konkretnego procesu. Może ona wypływać z posiadania prawa podmiotowego bądź z przepisu ustawy. Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód powinien być uprawniony (z mocy norm materialnoprawnych) do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten (także z mocy norm materialnoprawnych) zobowiązany do określonego zachowania się; dotyczy ona możliwości określenia, czy w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu. Tak więc w każdym procesie sąd musi najpierw rozstrzygnąć, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego. Stwierdzenie braku tej zgodności jest stwierdzeniem braku legitymacji procesowej po stronie powoda lub pozwanego, co prowadzi do oddalenia powództwa. Trzeba do tego podkreślić, że to powód jest dysponentem procesu, to on wskazuje stronę pozwaną, którym to wskazaniem sądy są związane.

W niniejszej sprawie nie było przedmiotem sporu, iż strony zawarły umowę, z której wynikał dla pozwanej spółki obowiązek zapłaty za świadczone usługi. Obie strony posiadają zatem legitymację procesową w tym postępowaniu.

Strona pozwana nie kwestionowała również żądania pozwu co do wysokości, twierdząc, iż wierzytelność ta wygasła na skutek potrącenia wierzytelności wzajemnej.

Z uwagi na zgłoszony przez pozwanego dla obrony przed tym żądaniem zarzut potrącenia konieczne było w pierwszej kolejności rozstrzygnięcie o jego dopuszczalności i skuteczności. Potrącenie jest bowiem przede wszystkim instytucją prawa materialnego i z tego względu ocena prawna zarzutu potrącenia jest kwestią prejudycjalną dla oceny zasadności powództwa, choć ta ocena nie jest wprost wyrażona w sentencji orzeczenia. Jak zaś wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 czerwca 2017 r. (IV CZ 19/17, Legalis), Sąd nie może uchylić się od zbadania zasadności potrącenia dokonanego w oparciu o art. 498 k.c., co oznacza, że zobowiązany jest ocenić, czy istnieje, a jeśli tak, to w jakiej wysokości wierzytelność pozwanego (tak m. in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1973 r., III CRN 272/73, OSNCP 1974, nr 10, poz. 177). Bez ustalenia istnienia i wysokości każdej z wierzytelności nie jest bowiem możliwa ocena, czy na skutek potrącenia doszło do wzajemnego umorzenia tych wierzytelności w całości bądź w części.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Aby mogło dojść do potrącenia, spełnione muszą być zatem łącznie cztery przesłanki: wzajemność wierzytelności, jednorodność świadczeń, wymagalność wierzytelności i jej zaskarżalność. Potrącenie wierzytelności jest zatem możliwe, gdy zaistnieje stan potrącalności, tzn. spełnione zostaną wszystkie cztery w/w przesłanki pozytywne przy jednoczesnym braku przesłanek negatywnych. Jest to początek stanu potrącalności czy też fazy kompensacyjnej. Zgodnie zaś z treścią art. 499 zd.2 k.c. oświadczenie o potrąceniu ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Oznacza to, że skutki potrącenia powstają wprawdzie w momencie dojścia do drugiej strony oświadczenia o jego dookonaniu, jednak działają retroaktywnie. W konsekwencji w wyniku oświadczenia złożonego w dowolnym momencie trwania fazy kompensacyjnej powstaje taki stan prawny, jaki istniałby, gdyby oświadczenie zostało złożone w chwili jej rozpoczęcia. Poza wymienionym już wyżej wymogiem złożenia oświadczenia o potrąceniu pozwany powinien także zindywidualizować swoją wierzytelność, skonkretyzować jej zakres przedstawiony do potrącenia z wierzytelnością powoda, wskazać przesłanki jej powstania, wymagalności i wysokości oraz dowody w celu ich wykazania. Jeśli pozwany przedstawia do potrącenia więcej niż jedną wierzytelność powinien również określić kolejność ich potrącania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III CSK 317/11, Legalis).

W niniejszej sprawie pozwany powołał się na potrącenie dokonane przed wszczęciem postępowania, czyli w piśmie z dnia 7 kwietnia 2017 r. W takim przypadku wchodzi zatem w grę nie tyle zgłoszenie potrącenia jako czynności materialnoprawnej, ile zgłoszenie zarzutu nieistnienia wierzytelności powoda w związku z jej umorzeniem.

Dokonując oceny skuteczności tego zarzutu pozwanego, w pierwszej kolejności konieczne było ustalenie czy pozwanemu istotnie przysługiwały wierzytelności przedstawione do potrącenia.

Przelew wierzytelności (cesja), stosownie do art. 509 k.c., jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi na rzecz osoby trzeciej (cesjonariusza) ogół uprawnień przysługujących mu ze stosunku prawnego łączącego go z dłużnikiem. Nie została przewidziana dla tej umowy szczególna forma, z zastrzeżeniem art. 511 k.c. Do przejścia wierzytelności dochodzi na mocy porozumienia cedenta i cesjonariusza (solo consensu), a zatem data porozumienia jest datą przejścia wierzytelności na nabywcę.

Zgodnie z art. 510 k.c., wierzytelność istniejąca, objęta umową przelewu, przechodzi z cedenta na cesjonariusza z chwilą zawarcia tej umowy. Dokonanie przelewu wierzytelności polegającej na spełnieniu świadczenia jednorazowego powoduje przejście jej do majątku cesjonariusza, nawet jeśli wymagalność składających się na nie części powstanie w późniejszym czasie.

Umowa przelewu jest umową przyczynowo - kausalną; charakter przyczynowy przelewu wynika z treści art. 510 i 515 k.c.. Judykatura przyjęła, że oznaczenie wierzytelności to wskazanie stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Każda wierzytelność, pieniężna i niepieniężna, może być przedmiotem przelewu, jeśli jest zbywalna w chwili zawarcia umowy przelewu i przysługuje ona wierzycielowi-cedentowi. Przeniesienie wierzytelności odbywa się więc zgodnie z zasadą, że nikt nie może przenieść więcej praw niż sam posiada (nemo in alium plus iuris transferre potest quam ipse habet). (zobacz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - VI Wydział Cywilny z 2015-05-26, VI ACa 1307/13)

Pozwany twierdził, iż na mocy umowy cesji z dnia 7 kwietnia 2017 r. nabył i od Miasta B., wymagalne wierzytelności z tytułu zużycia mediów w kwocie 37 212, 91 zł w stosunku do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Taki zgodny zamiar stron umowy miał wynikać z treści załącznika do umowy, w którym wymieniono faktury wystawione na powodową spółkę oraz z oświadczenia stron z 19 listopada 2018 r. w którym Cedent oświadczył, że w umowie jedynie pomyłkowo wskazano jako dłużnika (...) spółka z o.o., zamiast (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa.

Zgodnie z treścią art. 65 kodeksu cywilnego, oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§1). W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§ 2).

Oceniając zgromadzony materiał dowodowy, jak również brzmienie umowy cesji wierzytelności z 7 kwietnia 2017 roku oraz treść załącznika do tej umowy, Sąd stwierdził, iż niewątpliwie wolą stron tej umowy było dokonanie przelewu wierzytelności przysługujących Miastu B. wobec (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa. Możliwość obciążania powodowej spółki przez Miasto B. należnościami z tytułu kosztów energii elektrycznej, ciepłej i wody, wynikała z porozumienia zawartego pomiędzy tymi dwoma podmiotami w dniu 23 grudnia 2013 r. Uprawnienie Miasta B. wynikające z w/w porozumienia było akceptowane przez pozwaną spółkę, o czym świadczy fakt niezaskarżenia nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w sprawie pod sygnaturą VIII GNc 5945/15, pomimo jego skutecznego doręczenia uprawnionemu pracownikowi pozwanej spółki. Gdyby (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa nie akceptowała uprawnień Miasta B. do obciążania jej kosztami mediów w pomieszczeniach z których korzystała celem wykonywania umowy z (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, powinna była zaskarżyć w/w nakaz zapłaty, czego nie uczyniła.

Skoro Miastu B. przysługiwało uprawnienie do obciążania (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa należnościami z tytułu mediów, to wierzytelności z tego tytułu mogły być przedmiotem cesji.

Wobec powyższego, w ocenie sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę, na mocy umowy z dnia 7 kwietnia 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nabyła wierzytelności przysługujące Miastu B. wobec (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa.

Przesądzenie skuteczności umowy z dnia 7 kwietnia 2017 roku względem powodowej spółki, nie przesądza jednak automatycznie o skuteczności podniesionego przez pozwanego zarzutu potrącenia.

W ślad za orzeczeniem Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2000r. II CKN 720/98, wskazać należy, że zarzut potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem i podlega wymaganiom stawianym wobec pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów. W szczególności zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek określić swoją wierzytelność, wykazać jej istnienie i w kategorięczny sposób wyrazić wolę potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanych wierzytelności.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 498 k.c. potrąceniu mogą ulec jedynie w sytuacji gdy obie wierzytelności są wymagalne, zaś zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Pismem z dnia 7 kwietnia 2017 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o dokonaniu kompensaty wierzytelności nabytych od Miasta B. w oparciu o umowę cesji z dnia 7 kwietnia 2017 r. z wierzytelnościami przysługującymi powodowi wobec pozwanego na łączną kwotę 37 212, 91 zł, a wynikającą z faktur VAT o numerach (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 8 728, 47 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 13 092, 71 zł, (...) z dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 7 793, 28 zł i (...) z dnia 1 lutego 2017 r. na kwotę 7 598, 45 zł. Jednakże wskazane faktury VAT nigdy nie zostały powodowi doręczone.

Powód konsekwentnie kwestionował fakt ich doręczenia i zaksięgowania, pozwany natomiast pomimo ciążącego na nim obowiązku nie wykazał, że powód faktury takie otrzymał. Tym samym, ewentualne roszczenie powoda, w tym zakresie nie stało się wymagalne i nie mogło ulec potrąceniu, w dniu złożenia oświadczenia.

Ponadto, roszczenie to dotyczyło zużycia mediów, tak ogólnikowo określony charakter roszczenia wymagałby potwierdzenia wysokości zobowiązania w dokumentach źródłowych, czego w sprawie brak.

Zgodnie do art. 19 ust. 4 tej ustawy, jeżeli dostawa towaru lub wykonanie usługi powinny być potwierdzone fakturą, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury, nie później jednak niż w 7 dniu, licząc od dnia wydania towaru lub wykonania usługi. Jak wynika z powyższych regulacji wystawienie faktury ma wpływ na powstanie obowiązku podatkowego. Wskazać trzeba, że zazwyczaj w obrocie gospodarczym faktura jest dokumentem stwierdzającym zawarcie i wykonanie przez sprzedawcę łączącej strony umowy, mniej prawdopodobna jest sytuacja, kiedy faktura stwierdzająca obowiązek zapłaty ceny nie odpowiada treści umowy i spełnieniu przez sprzedawcę świadczenia wzajemnego, wystawienie bowiem faktury zawierającej nieprawdziwe informacje pociąga za sobą odpowiedzialność karną skarbową. Ponadto faktura stanowi podstawę dla nabywcy towaru lub usługi do odliczenia podatku naliczonego - z art. 86 ust. 2 pkt 1 tej ustawy wynika, że podatkiem naliczonym jest kwota wynikająca z faktury, zaś stosownie do art. 86 ust. 10 pkt 1 prawo do obniżenia kwoty podatku należnego powstaje w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę. Należy zauważyć, że prawo do odliczenia wiąże się tylko z otrzymaniem faktury dokumentującej rzeczywisty obrót gospodarczy. A contrario zatem w przypadku przesłania faktury VAT nie dokumentującej rzeczywistego obrotu gospodarczego nabywca wskazany w tej fakturze winien ją odesłać. Pozwany jednak nie wykazał aby powód zaksięgował wspomniane faktury VAT.

Miasto B., z uwagi na włamanie i dewastację kilku z chronionych przez powoda mieszkań, obciążyło go karą z tego tytułu, wystawiając noty obciążeniowe i fakturę na łączną kwotę 8 479,77 zł. Przed wystawieniem faktur sporządzane były notatki służbowe przez pracownika pozwanego, w obecności jednego z pracowników powoda, na okoliczność

zaistniałych zniszczeń, a następnie protokoły zdawczo- odbiorcze z opisem stanu technicznego lokalu po remoncie. Sporządzana była także wycena szkody z kosztorysem inwestorskim, a pozwany informacje te przekazywał powodowi.

Powód co najmniej dwukrotnie zakwestionował wysokość oszacowanej w ten sposób szkody. Pozwany nie wykazał wysokości szkód. Przedstawione kosztorysy nie były wystarczającym dowodem do ustalenia wysokości szkody, zaś pozwany nie wnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości szkody.

Zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. rozstrzygnięcie sprawy wymagającej wiadomości specjalnych możliwe jest wyłącznie po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego. We wskazanym przepisie ustawodawca przewidział, że w przypadku faktów wymagających wiedzy specjalnej, dowodem umożliwiającym ich wykazanie jest jedynie opinia biegłego. Takiej mocy dowodowej nie mają zatem dokumenty, które nie stanowią opinii biegłego, sporządzonej w postępowaniu sądowym. Oparcie rozstrzygnięcia na takich dokumentach byłoby naruszeniem przepisów procedury cywilnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 lutego 2013 roku, sygn. akt I ACa 121/12, Lex 1311975).

W tej sytuacji, Sąd uznał, że zgłoszony przez pozwanego zarzut potrącenia, którego istota polega na żądaniu oddalenia powództwa w całości lub w części z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia, nie był zasadny.

Jednocześnie Sąd wziął pod uwagę, że zgłoszenie przez pozwanego zarzutu potrącenia stanowi uznanie wierzytelności powoda, ponieważ uznanie długu może nastąpić zarówno w postaci uznania właściwego, jak i uznania niewłaściwego. Pierwsza forma uznania stanowi nieuregulowaną odrębną umowę ustalającą co do zasady i zakresu istnienia albo nieistnienia jakiegoś stosunku prawnego. Uznanie niewłaściwe jest natomiast określane jako przyznanie przez dłużnika wobec wierzyciela istnienia długu. Jak przy tym wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 7 listopada 2017 r. sygn. akt I ACa 306/17, Legalis, uznanie niewłaściwe jest oświadczeniem wiedzy, a nie woli dłużnika. Uznanie niewłaściwe nie jest zatem czynnością prawną, a jedynie przyznaniem obowiązku świadczenia wynikającego z innego źródła, a więc deklaratywnym stwierdzeniem, że taki obowiązek istnieje i że dłużnik nie zamierza się uchylić od jego wypłacenia (tak m. in. wyrok Sądu Najwyższego dnia 4 lutego 2005 r., I CK 580/04). Jest to więc każdy przypadek wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 11/01, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 stycznia 2013 r., V ACa 913/12). Jakkolwiek uznanie niewłaściwe nie wymaga żadnej specjalnej formy, to jednak zachowanie dłużnika wyrażające przeświadczenie o istnieniu roszczenia, musi być jednoznaczne na tyle, żeby wierzyciel wiedział, że dłużnik uznaje jego roszczenie za istniejące i przyznane (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 457/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 11/01). Dla zakwalifikowania zachowania dłużnika w kategoriach uznania roszczenia konieczne jest zatem stwierdzenie, że z rozeznaniem daje wyraz temu, iż wierzycielowi przysługuje w stosunku do niego wierzytelność wynikająca z konkretnego stosunku prawnego.

W niniejszym postępowaniu pozwany nie zgłosił innych zarzutów merytorycznych dotyczących zgłoszonego roszczenia, wobec czego, uznając zarzut potrącenia za uznanie wierzytelności powoda zarówno co do zasady, jak i wysokości, Sąd w oparciu o art. 750 k.c. w zw. z art. 735 § 1 k.c. w zw. z art. 481 k.c. orzekł jak w pkt. I wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., czyli zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Na koszty te złożyła się uiszczona przez powoda opłata od pozwu w kwocie 1 861 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego za pierwszą instancję ustalone na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w kwocie 3600 zł, 1800 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, stosownie do treści § 10 ust 1 pkt 1) w zw. z § 2 pkt 5) cytowanego powyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości oraz koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

W punkcie II wyroku, zasądzono zatem od pozwanego na rzecz powoda 7278 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Agnieszka Marczevska – Bałdyga